

Jan Kersschot

Het is zoals Het is

Gesprekken over Eén Zijn

Uitgeverij Ankh-Hermes bv – Deventer

Oorspronkelijke titel: *This Is It*

Vertaling interviews: Gerdie Brongers

Bewerking: door de auteur

Waarschuwing

De auteur van dit boek geeft geen medisch advies, noch schrijft hij de toepassing van enigerlei techniek voor als behandeling van fysieke, mentale of medische problemen, zonder dat eerst de eigen (huis)arts is geraadpleegd. Consulteer die dus alvorens dit boek te lezen, om erachter te komen of je fysieke en mentale gesteldheid sterk genoeg is om zinvol om te gaan met de ideeën die in dit boek aan de orde komen.

De uitgever noch de auteur is wettelijk aansprakelijk voor verlies of schade van welke aard dan ook die door wie dan ook wordt veroorzaakt of ervaren als gevolg van het doen of nalaten van bepaalde dingen op grond van in dit boek verwerkt materiaal.

CIP-gegevens

ISBN: 90 202 8324 3

NUR: 720

Trefwoord: verlichting / eenheidservaring

© 2003 Nederlandse vertaling Uitgeverij Ankh-Hermes bv, Deventer

Uit deze uitgave mag uitsluitend iets verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, opnamen, of op welke andere wijze ook, hetzij chemisch, elektronisch of mechanisch, na voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Any part of this book may only be reproduced, stored in a retrieval system and/or transmitted in any form, by print, photoprint, microfilm, recording, or other means, chemical, electronic or mechanical, with the written permission of the publisher.

INHOUD

Voorwoord door Tony Parsons 10

Inleiding door de auteur 11

Deel 1: Waar ga je naartoe? 13

Deel 2: Laat maar zijn 25

Deel 3: Gesprekken over de aard van Eén Zijn 69

A: 'De uitnodiging is er altijd.' Tony Parsons 73

B: 'Jij bent Ruimte voor mijn gezicht.' Douglas Harding 86

C: 'Voorbij mannelijk en vrouwelijk.' Tony Parsons 94

D: 'De vreugde van het delen.' Mira Pagal 104

E: 'Het helder maken.' Nathan Gill 117

F: 'De kosmische grap.' Chuck Hillig 133

G: 'Geen steentje in mijn schoen.' Wayne Liquorman 138

H: 'Een vleugje vrede.' Francis Lucille 146

I: 'Omhels het leven zonder de geest.' Vijai Shankar 153

J: 'Jij bent de Zuivere Stilte.' Mark McCloskey 158

K: 'De plaats van niet-weten.' Eckhart Tolle 166

L: 'Openbaring van de goddelijke hand.' Francis Lucille 175

M: 'Een spiegel die weerkaatst.' U.G. Krishnamurti 178

N: 'Het einde van het spirituele zoeken.' Jan Kersschot, door Christina Schmidt 183

O: 'Wie gelooft er nog in Sinterklaas?' Jan Kersschot, door Annette Vredevelt 188

P: 'Ontwaken in de droom.' Jan Kersschot, door Leo Hartong 196

Q: 'Dit is het.' Jan Kersschot, door Kees Schreuders (*Amigo ezjine*) 207

R: 'Het is zoals Het is.' Jan Kersschot, door Vijay Rana en Jason Brett Serle (*Watkins Review*) 213

Epiloog 219

Literatuur 223

HET IS ZOALS HET IS

GESPREKKEN OVER
EEN ZIJN

*Er is geen pad tot Zijn,
Zijn is het pad.
Wanneer het Zijn Zichzelf ziet,
Is er slechts heldere aanwezigheid.*

*Als je naar Bevrijding zoekt,
Is er slecht nieuws en goed nieuws.*

*Het slechte nieuws is
Dat de persoon die je denkt te zijn
Nooit Bevrijding zal vinden.*

*Het goede nieuws is
Dat wat je ten diepste bent
Al ontwaakt is.*

VOORWOORD

DOOR TONY PARSONS

Het is zoals Het is is een boek dat de zoeker uitnodigt de mogelijkheid te onderzoeken dat er niemand en niets is dat bevrijd dient te worden. De auteur spreekt vlot en duidelijk over het gaan voorbij inspanning, geloof en pad – naar een nieuwe visie die alles als uiting van heelheid beschouwt.

Jan Kersschot interviewt in zijn boek andere auteurs die over dit onderwerp hebben geschreven, maar hijzelf is een van de zeer weinigen die zonder compromissen spreekt over de directe waarneming die voor iedereen beschikbaar is.

INLEIDING

DOOR DE AUTEUR

De meeste boeken over spiritualiteit gaan over persoonlijke groei, over het bereiken van een bijzondere bewustzijnstoestand, over het streven naar een hoger doel. Ze gaan over 'ik' en wat daaraan kan of moet worden verbeterd om uiteindelijk Verlichting te bereiken. Het Ontwaken waarnaar in dit boek wordt verwezen heeft niets van doen met je persoonlijke ambitie op spiritueel vlak. Dat is nu juist wat je in dit boek misschien ontnomen zal worden! Verwacht dus geen instructies ten aanzien van de vraag hoe je je leven moet leven. Al die richtlijnen en oefeningen bevestigen alleen maar dat je een zoeker bent die verbeterd moet worden. Je wordt hier evenmin aangemoedigd om nog sterkere spirituele ervaringen te hebben. Al die spirituele avonturen draaien nog altijd rond je persoontje.

Er is een andere mogelijkheid. Je zou misschien kunnen overwegen het geloof in de persoon die hier dit boek zit te lezen in twijfel te trekken. Misschien wordt dan het Ene Bewustzijn dat voorafgaat aan het persoonlijke kenbaar gemaakt.

Jan Kersschot

DEEL 1

WAAR GA JE NAARTOE?

Terwijl je de woorden op deze bladzijde zit te lezen, ben je je ervan bewust dat die woorden verschijnen, dat deze zinnen zich aan je huidige bewustzijn voordoen, nietwaar? Misschien ben je je ook bewust van bepaalde delen van je lichaam: de druk van je stoel tegen je zitvlak, misschien ergens jeuk of pijn. Moeiteloos ben je de getuige van al die waarnemingen. Al die beelden bevestigen het feit dat jij *bent*. Je kunt niet zeggen: 'Ik ben niet.' De herkenning van 'dit gevoel te zijn' is wellicht een van de meest fundamentele herkenningen die er bestaan. Gewoon er te zijn, gewoon *zijn*. En je weet dat dit gevoel 'te zijn' er voor iedereen is. Je ras of je religie is hierbij in het geheel niet van belang. En dit gevoel is niet beperkt tot de ervaring van je lichaam, je gedachten en je zintuiglijke waarnemingen – het gaat daar nog aan voorbij.

Als je dit *zijn* eens nader onder de loep wilt nemen, zul je je misschien een beetje ongemakkelijk gaan voelen omdat je gedachten niet in staat zijn dat 'zuiver zijn' te vatten. Het zijn zelf is niet te vatten door je verstand. Dat gevoel van zijn heeft trouwens niets te maken met jou als persoon! Het heeft evenmin iets te maken met een speciale staat van bewustzijn waarin je zou kunnen verkeren. Zodra je denkt dat je er vat op hebt, ontsnapt het je. Het is als de poging een nat stuk zeep te pakken terwijl je in bad zit: hoe hardnekkiger je het probeert, des te meer glipt het uit je handen. Tegelijkertijd is het overduidelijk dat Het er is. *Zijn* kan niet ontsnappen en toch kun je je niet oefenen in 'gewoon *zijn*'. Dat is onmogelijk omdat je het al bent! Het is wat je bent en net daarom ontglipt het je. Het is zonneklaar dat dit zijn nooit weg is, aangezien het getuige is van al je gedachten en emoties. Het moet dus inderdaad al hier zijn. Het is het allerdichtst bij ons en toch slaagt de geest (ons denkvermogen) er niet in er greep op te krijgen. Dat is het paradoxale. Hoe kan iets zo dichtbij en tegelijkertijd toch onbevattelijk voor de geest zijn?

Misschien zul je zien dat dit gevoel van zijn deel uitmaakt van een groter beeld, van een ruimere visie. Achter (en in) dit gevoel van zijn is een *Tegenwoordigheid* die van dit alles getuige is. En de term 'Tegenwoordigheid' schrijf ik met een hoofdletter om de onbegrensde natuur ervan aan te geven: het omvat alles wat wordt waargenomen. Werkelijk alles. Hoewel het niet in woorden te omschrijven valt, kun je het welke naam dan ook geven die je wenst – Zijn, onpersoonlijk Bewustzijn, helder Licht of tijdloze Aanwezigheid. Sommige mensen noemen het Brahman, Tao, Nirvana, of God. In dit boek wordt het woord 'Zijn' het meest gebruikt, omdat het vrij neutraal klinkt. Andere termen die in dit boek ook worden gebruikt zijn 'Eenheid', 'Zijnsheid', 'Stilte', 'Eén Zijn', 'Ruimte', 'grenzeloos Bewustzijn', 'Gewaar-

zijn' en 'Het'. Maar uiteindelijk doen de namen of beschrijvingen niet zo veel terzake. Sommige termen echter – in het bijzonder de religieuze – kunnen zeer verwarrend werken omdat de geest zich dan misschien gaat voorstellen dat zo'n term in een bepaald kader kan worden ingepast. Je denkt dat je er vat op krijgt door Het in een bepaald systeem te gieten. En dat is nu net wat onmogelijk is. Zijnsheid is niet te vatten of te begrijpen. Het omvat alles en Het is tegelijkertijd zelfs niet gescheiden van wat erin verschijnt. Je kunt er dus niet buiten gaan staan om het vervolgens te beschrijven. Je geest en je zintuigen kunnen dit Gewaarzijn dus niet observeren – eerder is er sprake van Gewaarzijn dat Gewaarzijn ziet. Licht dat Licht herkent. *Zijn* dat *Zijn* ziet. En *Zijn* is alles wat er is. Buiten dat is er niets. Als je herkent dat je inherent aan dit Zijn bent, dat je deze Ruimte zonder grenzen *bent*, houdt de strijd om het Zijn te vinden op. Immers, waar zou je naartoe moeten gaan om Het te vinden als Het overal is? En als je je daarvan bewust wordt, zul je niet langer het gevoel hebben dat je anders zou moeten zijn dan zoals je nu, op dit moment, bent. Ook zul je minder je gevoelens van schuld en spijt gaan cultiveren. En je zult minder afhankelijk zijn van hoop of doel.

Door een aantal conditioneringen en overtuigingen te verliezen, kan het leven gewoon heel natuurlijk stromen. Zoals bij water in een bergrivier is er geen strijd meer wanneer er een steen verschijnt: het water gaat eromheen en vervolgt zijn weg. Alles mag zijn weg gaan, hoewel daarbij geen sprake is van actieve toestemming. Je zou kunnen zeggen dat op spiritueel niveau niets er eigenlijk meer toe doet. En toch gaat dat niet gepaard met een gevoel van afstandelijkheid of onverschilligheid. Het is alleen maar duidelijk dat er niets spiritueels of religieus gedaan hoeft te worden om uiting te geven aan het Zijn en tegelijkertijd is niets uitgesloten. Met andere woorden, alles is mogelijk. Dat klinkt misschien als grenzeloze vrijheid, maar er is geen persoon die deze vrijheid kan opeisen. Er bestaat niet langer gehechtheid aan spirituele verwachtingen of religieuze moraal. Als Eén Zijn wordt gezien, worden al die spelletjes van de zoekende geest als bijkomstigheden beschouwd. Alles mag gewoon zijn gang gaan. En in feite herkent men dan ook dat dát precies is wat er al gebeurt, zelfs voordat het als zodanig werd herkend en erkend. Alles neemt gewoon al zijn eigen loop.

Toch wordt het vinden van het Ene door de meeste spirituele tradities als iets bijna onmogelijks voorgesteld. Ik kan het daar absoluut niet mee eens zijn. Het herkennen van het Ene (zoals het is) is geen moeilijk karwei. Het is eerder omgekeerd. Het draait om de herkenning van het Ene in dat wat er zich nu voordoet. Het is een kinderlijke verwondering over Zijnsheid, niet

een bijzondere toestand die maar enkelen kunnen bereiken. Bevrijding is niet als een moeilijk op te lossen puzzel, waarbij je alle verschillende stukjes in elkaar moet zien te passen om het uiteindelijke plaatje te zien. Het is precies het tegenovergestelde. Zodra je ophoudt met zoeken, verschijnt er een zacht gevoel dat alles oké is zoals het is. Bevrijding heeft volstrekt niets met jou te maken. Het is de realisatie dat het hele idee dat er een persoon zou bestaan valse schijn is. Zolang echter het geloof in de afgescheiden persoon de overhand heeft, is er alle ruimte voor hoop, oordelen, verwachtingen, vergelijken en schuldgevoel. Maar wanneer het Zijn gezien wordt als één en alomtegenwoordig, is er louter Tegenwoordigheid. Er is alleen maar Tegenwoordigheid en alles (ook het 'ik') verschijnt daarin. Jij als de hoofdrolspeler zult nooit Tegenwoordigheid bereiken – er is louter Tegenwoordigheid. Dan is elke situatie compleet op zich. Er is dan een vloeiend gadeslaan van wat er zich in je leven voordoet. Als je je ware natuur als naakt bewustzijn herkent, als je Zijn beschouwt als de essentie van al wat is, zul je in je doen en laten waarschijnlijk meer flexibel zijn, omdat je persoonlijke belangen niet meer zo duidelijk op de voorgrond staan. Hoe meer dit soort Zijn wordt herkend, des te meer word je je ervan bewust hoe bijzonder het is om gewoon te *zijn*. En niet jijzelf bent het die dat Zijn herkent, het is geen persoonlijke prestatie, het is niet een geleidelijk proces waar je doorheen moet – het is gewoon het Zijn dat het Zijn herkent. Het is moeilijk te omschrijven, maar je zou kunnen stellen dat het alleen maar een kwestie van 'aanwezig zijn' is. Of liever: een kwestie van *gewoon zijn*. En daarvoor hoeft je het denken niet stil te leggen, want jij *bent* zelf de stilte. En die stilte maakt dat er allerhande geluiden kunnen verschijnen – net zoals ruimte allerlei voorwerpen de mogelijkheid biedt om te verschijnen.

Misschien heb je al eens een moment van herkenning van het onnoembare 'ervaren'. Een tijdloos moment waarin 'pure Zijnsheid' herkenbaar was. Soms wordt zo'n herkenning beschreven als een transcendent moment, omdat het persoonsgebonden denken overschreden wordt. Blijkbaar is zo'n herkenning bij iedere getuigenis weer anders. Het ontmaskeren van het persoonlijke verhaal kan zich op veel manieren uiten: soms als een heel gewoon inzicht, soms als een diepe herkenning, soms als een mystieke ervaring. Een zoeker die verhaalt van een transcendente gebeurtenis ziet die gewoonlijk als een persoonlijke ervaring. En daar begint het misverstand. Als men werkelijk gelooft een moment van Ontwaken te hebben ervaren, vertelt men een individueel verhaal. Maar in feite is ieder verhaal over persoonlijke Bevrijding niet meer dan het zoveelste beeld in een dagdroom. Het Ene Zijn kan niet worden beschreven of ervaren.

Transcendente gebeurtenissen kunnen niettemin wél als *vensters* naar het Ene Zijn fungeren. Het is alsof je een boek leest en plotseling een blanco pagina tegenkomt. Het is alsof je in de bioscoop plots oog in oog staat met het witte scherm. Het is als Licht dat Licht ziet. Als de beelden in de film – in de dagdroom – terugkomen, mengt het denkvermogen zich in het voorval en begint te praten over wat er zojuist is gebeurd. Dat is een typische valkuil. Het ego wil het Licht voor zich opeisen, en zal zeggen: ‘Ik heb het Licht gezien’, of: ‘Ik heb mijn ware natuur gerealiseerd.’ De spirituele zoeker wil maar al te graag het Ene met die persoonlijke ervaring associëren. Zeker wanneer een dergelijke gebeurtenis gepaard ging met een gevoel van vrede en extase, wil de persoon dit gevoel behouden of opnieuw teweegbrengen.

Het realiseren van de ware natuur kan inderdaad soms op spectaculaire wijze naar de oppervlakte komen, maar het is van belang te beseffen dat de wijze waarop dit zich voordoet van geen enkel belang is. Er bestaan geen standaardprocedures voor. En het hoeft helemaal niet spectaculair of mystiek te zijn. Hoewel het natuurlijk de sterke verhalen zijn die in de boeken beschreven staan. Als zulke mensen dan vertellen over hun Ontwaken en daarenboven heel charismatisch zijn, geeft dit al snel aanleiding tot ideaalbeelden. Maar het Ontwaken kan ook heel onopvallend gebeuren. Sommige mensen leven als het ware al in het Licht en gaan (ogenschijnlijk) van het ene Licht naar een nog groter Licht. Heel zachtjes verdwijnen ze – zonder dat iemand daar iets van merkt – in het Ene Zijn. Terwijl ze hun volwassenheid behouden, worden ze weer kinderlijk en leven in de aanwezigheid van het moment. Ze maken in de regel geen melding van een spectaculaire gebeurtenis waarbij ze ontwaakten.

Bij anderen is de overgang opvallender. Sommige zoekers hebben decennialang in ellende en depressie geleefd. Als zij het Licht zien, kan die verandering zo ingrijpend zijn, dat ze inderdaad een spectaculaire ontwaking meemaken. Dat kan een heel extatische en vredige ervaring zijn – stel je eens voor hoe het zou zijn een kaars in de kelder aan te steken als je twintig jaar lang geen daglicht hebt gezien – maar de valkuil ervan is dat de eerste impact van het Licht nu als norm beschouwd gaat worden. Dat men als het ware verblind is door het Licht, dat men denkt Het bereikt te hebben en men bovendien gelooft dat men zich eigenlijk *altijd* zo zou moeten voelen. In dat geval zul je de rest van je leven voortdurend naar dat gevoel van vrede en gelukzaligheid blijven zoeken. En dan ben je dus terug op de racebaan met alle andere zoekers.

Anderen hebben gedurende tientallen jaren de Heilige Graal gezocht. Als alle last van de wanhopige zoektocht uiteindelijk van je af valt, kan de plot-

selinge opluchting zo groot zijn, dat die zich wellicht aandient als een enorme bevrijding. Als zo iemand dan een boek schrijft, kun je een spectaculair verhaal verwachten. Al die ervaringen kunnen heel inspirerend zijn, maar ook heel misleidend. Als schrijver kun je jezelf en anderen misleiden door je ervaring van Ontwaken te presenteren als *de* ervaring, waar ook anderen naar dienen te zoeken. Je kunt ook jezelf misleiden door je te vergelijken met anderen. Vooral het lezen van de getuigenissen van anderen over wat zij hún Ontwaken noemen kan inderdaad heel verwarrend zijn. Het kan gemakkelijk tot teleurstelling en frustratie leiden wanneer je je eigen spirituele ervaringen (of het ontbreken daarvan) gaat vergelijken met de ervaringen beschreven in een boek – en op basis daarvan meent zelf nog niet verlicht te zijn.

Toch kunnen transcendente gebeurtenissen inderdaad zeer inspirerend zijn. Het persoonsgebonden denken valt stil en Tegenwoordigheid is dan alles wat er is. Dit kan trouwens op de meest onverwachte momenten gebeuren. Misschien heb je het naakte Zijn herkend toen je in de natuur was. De natuur is een goed voorbeeld van ‘louter Zijn’ zonder meer: de bergrivier probeert niet op een meer te lijken, een kat tracht niet een tijger te worden, een den droomt er niet van een eik te zijn, een tonijn probeert geen arend te worden. Met andere woorden, de natuur probeert niet anders te zijn dan ze is. Zien dat wij als mensen daar een inherent deel van zijn kan een herkenning met zich meebrengen van onze ware natuur als louter Aanwezigheid. Veel is er voor zo’n herkenning niet nodig: het geluid van een bergriviertje, het kijken naar de sterrenhemel, de stilte van een sneeuwlandschap, zwemmen in de zee. Alle grenzen tussen het ‘ik’ en de rest van de natuur vervagen.

Het kan ook op totaal andere manieren duidelijk worden. Misschien herinner je je dat je Het hebt herkend terwijl je mediteerde. Op zulke momenten is er slechts oneindigheid die oneindigheid ziet. Anderen ontdekken Tegenwoordigheid tijdens het vrijen: plotseling is daar het gevoel van heldere leegte én er is niemand om van die leegte te getuigen. Alle grenzen tussen ‘ik’ en de partner zijn gewoon opgelost.

Sommigen vertellen dat ze een opening voor die Heelheid in het gezelschap van hun spirituele meester ervaren. Of mensen hebben het conceptuele karakter van hun identificatie met de zoeker volledig herkend zonder ooit een mystieke ervaring te hebben gehad. Ik ken mensen die Het overkwam terwijl ze wandelden in een stadspark of terwijl ze aan het tuinieren waren in de regen. De mogelijkheden om het Ene te herkennen zijn in feite onbeperkt.

Maar als je in je achterhoofd nog een vage hoop koestert dat *jij* het bent

die zult Ontwaken, zul je alleen maar worden teleurgesteld. Er valt werkelijk niets na te jagen, er is geen held om na te volgen en geen plaats om naartoe te gaan. Een van de trucs van het denken is te denken dat jij werkelijk Verlichting kunt bereiken terwijl de anderen nog niet verlicht zijn. Dat is een van de vele misvattingen rondom Verlichting. Zo'n geloof in een persoonlijke Bevrijding is niet het Ontwaken waar dit boek naar verwijst. Het Ontwaken in dit boek gaat over Dat waar er maar één van bestaat. Het wijst dus niet naar iets exclusiefs, maar eerder naar het alomtegenwoordige, naar de natuurlijke gang van zaken – en ‘natuurlijk’ kan in deze context werkelijk alles betekenen.

Als je gaat focussen op je gelukzalige ervaringen, zal dat alleen maar meer scheiding teweegbrengen tussen jou en Zijn. En hetzelfde geldt voor het spirituele niveau van de goeroe. Het Zijn kent helemaal geen hiërarchie. Vergeet alsjeblieft al die spirituele helden over wie je hebt gehoord en laat alle dogmatische leringen van welke religieuze leiders dan ook voor wat ze zijn. Laat ook het denkbeeld dat je met betrekking tot jezelf hebt los. Of je jezelf nu als winnaar, als goede leerling of als verliezer beschouwt is in dit kader van geen enkel belang. Voor het Zijn maakt het zelfs niet uit hoe je je voelt. Zelfs een neurose en een depressie zijn niet in staat Zijn weg te nemen. Je moet je trouwens ook niet in een hogere staat van bewustzijn bevinden. Zelfs het je vredig en een met alles voelen brengt je niet dichterbij Zijn. Dat zijn allemaal niet meer dan beelden die opkomen en weer verdwijnen, maar die beelden zijn niet je ware identiteit. Zelfs de meest gelukzalige ervaringen die je ooit hebt gehad zijn niet van jou. Zelfs je zogenaamde ‘duistere nacht van de ziel’ is niet van jou. En hetzelfde geldt voor je pijn of extase. Het zijn eerder gebeurtenissen dan ervaringen. Ook al lijken ze heel persoonlijk, toch zijn ze niet jouw bezit.

Waarschijnlijk denk je dat je de lezer bent van dit boek, misschien geloof je ook een spirituele zoeker te zijn, een persoon met bepaalde eigenschappen. Op menselijk vlak kunnen dergelijke concepten zeker nuttig zijn, maar in feite zijn het allemaal niet meer dan denkbeelden die verschijnen in je aandacht. Wat je *denkt* te zijn is niet meer dan een rol die je speelt, maar wat je werkelijk bent is Dat waarin al die ervaringen (ook het beeld van je karakter, van je persoon) zich voordoen. En Dat is niet een speciale staat van zijn, het is niet iets wat je kunt ervaren, het is wat je *bent*. Je zult dus nooit Eenheid ervaren – er *is* slechts Eenheid. Al jouw ervaringen zijn de inhoud van Gewaarzijn, maar niet Gewaarzijn zelf.

De herkenning hiervan zal misschien (maar misschien ook niet) van in-

vloed zijn op je denkbeelden en geloofssystemen. Misschien kom je tot het besef dat al je gedachten en al je waarnemingen niet meer dan rimpelingen op het oppervlak van de oceaan zijn. Als de Eenheid eenmaal is ‘gezien’, is het niet langer nodig een spiritueel doel te zoeken. Ook het verlangen om spirituele helden te volgen is verdwenen. Het wordt dan belachelijk om jezelf met anderen te vergelijken, omdat je inziet dat al die vergelijkingen niet meer dan spelletjes zijn. En dus zullen al je spirituele frustraties, al je religieuze hoogmoed en ernst wegsmelten. Al die oude denkpatronen worden nu in een ander perspectief gezien. Je gaat misschien beseffen dat bepaalde spirituele leraren je almaar meer concepten boden ten aanzien van wat je bent en van hoe je zou moeten zijn. Gefascineerd als je was door al die denkbeelden en geloofssystemen voegde je meer kennis toe aan je kostbare verzameling spirituele prestaties. Gestimuleerd door de overtuiging dat je in de toekomst een hoger doel kon bereiken, trachtte je heiliger, stralender, vrediger, intelligenter, spiritueler of wat dan ook te zijn. En je probeerde van je slechte gewoonten of je slechte karma af te komen. Plots zie je dat het allemaal alleen maar over jezelf gaat. Al dat gezoek gaat uiteindelijk alleen maar over ‘ik’ dat ernaar streeft beter te worden.

Als de spirituele zoektocht voorbij is, is dat het einde van de strijd met wat is. De persoonlijkheid wordt gezien als een rol die je speelt. Dat die acteur zich wilde verenigen met het Licht is dan lachwekkend. En daarmee is ook automatisch al het belang dat je aan je religieuze groei toekende volledig voorbij. Het rituele en dogmatische aspect van religie verliest zijn invloed, omdat gezien wordt dat alles slechts een spelletje met denkbeelden was. Je probeerde slechts je eigen materialisme te voeden – ongeacht of je dat nu via devotie, bidden, altruïsme, rituelen, goede werken, discipline of kennis deed. Dat betekent niet dat je nu al dit soort zaken moet gaan bestrijden of anderen die daar nog wél in geloven moet overtuigen dat zij het bij het verkeerde eind hebben en dat jij gelijk hebt. Want dat zou dan weer de zoveelste strijd zijn met dat wat is.

Wat gebeurt er dan? Religieuze ambities houden je niet meer in hun greep. Vroeger deed je heel ernstig over al je spirituele verwezenlijkingen: de techniek die je al jaren toepast, die bepaalde heilige tekst die je inspireert, die goeroe die je begeleidde op je pad, al je zogenaamde spirituele ervaringen. Nu zijn ze als speeltjes waarmee je als kind gewend was te spelen maar die absoluut geen betekenis meer hebben. Het hele spel van trachten spiritueler te worden dan de anderen is doorzien. De magie van het volgen van een bepaald pad is voorbij. De pogingen te zijn zoals een spirituele held zijn vervlogen. En misschien voelt dat een beetje alsof je iets hebt verloren, maar

het enige wat je hebt verloren is een pak illusies. En zo'n verlies kan heel bevrijdend zijn.

Tijdens je spirituele zoektocht kom je dikwijls in contact met een al of niet levende leraar. De leraar tot wie je je aangetrokken voelt is dikwijls een reflectie van dat waar je naar op zoek bent. Als je een indrukwekkende transcendentale ervaring zou hebben in het bijzijn van een bepaalde goeroe, ligt het voor de hand dat je je aan die goeroe vastklampt. Of aan een dergelijke ervaring. En als je bij die leraar niet meer vindt wat je zoekt, ga je waarschijnlijk op zoek naar een krachtiger leraar die op dat moment meer aan je behoeften voldoet. Of iemand die zich meer op je vibratieniveau van dat moment bevindt. En zolang je ergens naar op zoek bent – of dat nu gelukzaligheid of Verlichting is – zul je altijd leraren en meesters ontmoeten die beweren dat zij je daar kunnen brengen. Zolang dat proces gaande is, is het oké om die leraren te volgen. Het is ook oké om spirituele ervaringen te hebben en op zoek te gaan naar meer daarvan. Dat kan doorgaan totdat je tot het inzicht komt dat het uiteindelijke spirituele doel nog niet bereikt is. En misschien nooit bereikt zal worden. Tot erkend wordt dat momenten van gelukzaligheid gebeuren *in* Het maar niet Het *zijn*. Dat al dat zoeken en al die bijzondere ervaringen je misschien wel het gevoel geven dichterbij te komen, maar niet dichtbij genoeg.

Andere leraren lijken misschien gewoner en richten zich op de intellectuele benadering van de spirituele zoektocht. In steden zoals Londen en Amsterdam zijn de laatste decennia meer en meer leraren die er 'gewoner' uitzien, die zich minder afstandelijk opstellen. Hierdoor wordt de scheiding tussen goeroe en volgeling kleiner. Misschien zijn dergelijke leraren in staat sommige van je geloofsystemen op te ruimen. Eventueel wordt een aantal mythes ontmaskerd.

En ten slotte kun je een leraar ontmoeten die je geen enkele richtlijn, geen enkel houvast biedt. Iemand die geen bepaalde methode voorschrijft. Die duidelijk maakt dat er niet zoiets bestaat als een spiritueel pad. Maar er zijn heel weinig leraren die op dit punt inderdaad absoluut geen enkele concessie doen. Die werkelijk zeggen dat er niets valt na te jagen, omdat er om te beginnen al sowieso geen spirituele zoeker is. Op dit punt voelt de zoeker zich wellicht teleurgesteld, omdat er dan geen hoop, geen toekomst meer lijkt te zijn. Zelfs heel bijzondere ervaringen lijken dan niet meer van belang te zijn. En ook je meest uitzonderlijke spirituele prestaties worden niet langer aangemoedigd of als verhevener of diepzinniger dan je gewone ervaringen beschouwd. Je hoeft je zelfs niet meer met de leraar te vergelijken, laat staan te

meten. Een dergelijke leraar geeft je geen voeding om je persoonlijkheid in stand te houden. Dan is alles wat er overblijft Tegenwoordigheid. Dan wordt het duidelijk dat het zoeken naar ‘speciaal-zijn’ of het streven naar vredigheid en openheid van geest je niet dichterbij brengt bij de heel natuurlijke staat van zijn waarin je je al bevindt – ongeacht hoe je je voelt of hoe je je gedraagt. Zijn is niet iets wat je kunt verwerven als resultante van je persoonlijke inspanning. En niets kan Het van je wegnemen, want Het is wat je bent.

Verlichting wordt meestal niet geassocieerd met het louter herkennen van Tegenwoordigheid als alles wat er is, maar eerder met iets heel bijzonders dat de verlichte wel heeft en de zoekers (nog) niet hebben. De Bevrijding waar ik het in dit boek over heb is niet iets wat je kunt bereiken en wat je tot een speciaal iemand zal maken, tot iemand die zich onderscheidt van de grote massa. Het tegendeel is eerder het geval: je wordt niemand en iedereen tegelijkertijd. Het Zijn waarop ik hier doel is niet iets persoonlijks en dus kan het niet beperkt zijn tot een paar uitzonderlijke mensen. Ik weet zeker dat dit boek ertoe kan bijdragen veel van de mythen door te prikken waarin sommige zoekers nog steeds met betrekking tot Bevrijding en ‘de Ontwaakten’ geloven. Ook al zal ik dikwijls tot vervelens toe in herhaling vervallen, dan doe ik dat toch doelbewust omdat één bepaald zinnetje aanleiding kan geven tot de ontmaskering van een van je oude geloofssystemen. Wanneer dat speelgoed je wordt afgenomen, kan dit een zekere openheid creëren. En dat hoeft niet spectaculair te zijn. Het is gewoon een kwestie van wegsmelten in dat wat is, waarbij alle gebruikelijke verhalen en overtuigingen in verband met Ontwaken worden losgelaten. Dus in feite wordt men niet verlicht, maar men houdt er gewoon mee op te doen alsof men anders is dan wat men *werkelijk* is. De persoonlijkheid waarmee we ons identificeren wordt gezien als een rol die we spelen. En dat geldt niet alleen voor degenen die dit herkend hebben maar ook voor al de anderen, ongeacht hoe die anderen zich gedragen. Het Licht maakt er trouwens niet om wat voor rol je speelt in de film. Het Licht verwacht niets van ons. Het is dan ook duidelijk dat het niet nodig is om te proberen een meer spirituele rol te spelen om aldus dichterbij het Licht te komen. Dit boek gaat dus niet over het verbeteren van je rol in de film, maar om het Licht in de beelden. En dat betekent niet dat je na het lezen van dit boek totaal onverschillig wordt. En dat je je gevoel van verantwoordelijkheid, respect of compassie tegenover je medemensen verliest. Meestal is het net omgekeerd: door te zien dat het Licht in de beelden bij iedereen een en hetzelfde Licht is, ontstaat er een natuurlijk mededogen dat niet opgelegd is door een traditie of geloof maar spontaan opkomt vanuit de herkenning van het Ene in het diverse.

Uiteindelijk wordt het duidelijk dat alle persoonlijke verhaaltjes in feite afleidingsmanoeuvres zijn. Dan heb je door dat het Licht helemaal niets met jouw persootje te maken heeft. Er is in dit spel slechts één speler – een die alle rollen voor zijn rekening neemt. Zelfs als de schijnbare werkelijkheid van alledag de illusie wekt dat we allemaal op onszelf staande doeners en schepers zijn, dan toch is er slechts één Aanwezigheid, één *Zijnsheid*, één Zijn. En als je kijkt naar wat je op dit moment zelf ervaart, is Aanwezigheid al in haar volle glorie aanwezig. Niets ontbreekt! En dat herkennen kan samengaan met een gevoel van onbegrensd Zijn, maar dat hoeft niet. Bovendien kan een dergelijk gevoel van openheid of oneindigheid verwarrend werken omdat je het dan achteraf voor jezelf gaat opeisen. Hoe dan ook, er is hier al Gewaarzijn en daar hoeft je verder werkelijk niets voor te doen. Als dat wordt begrepen, is het duidelijk dat het onnodig (en onmogelijk) is het Licht in de beelden op wat voor wijze dan ook te verbeteren. Er is niets wat je voor of tegen Het kunt doen, er is niets wat je mét Het kunt doen en evenmin iets wat je zónder Het kunt doen.

Het Licht is overal aanwezig en toch merkt niemand Het op. Dat is het open geheim. Daar moet ik wel aan toevoegen dat niemand Het ooit opmerkt omdat het Licht niet kán worden opgemerkt of herkend. Het is dicht bij je dan je je kunt voorstellen omdat Het is wat je bent. Tegelijkertijd wordt Het overal weerspiegeld. Overal, zonder uitzondering. Ondertussen gaat het persoonlijke levensverhaal gewoon door – de rol die je speelt wordt niet onderbroken, maar er is meestal minder persoonlijke betrokkenheid bij die individuele rol omdat het starre geloof in je eigen levensverhaal wegvalt. De film van ‘jouw’ leven gaat gewoon verder, maar er is een weten dat jij niet beperkt bent tot de hoofdrolspeler, je bent het Licht in de beelden. En dat Licht laat alles toe om te verschijnen, ook het beeld dat beweert dat er sprake is van een persoonlijk verhaal. Zowel het verhaal van de hoofdrolspeler als de rest die in je aandacht verschijnt wordt toegelaten te verschijnen. Dan kun je werkelijk nergens meer naartoe, want waar je ook denkt te gaan, daar is het Licht. Ongeacht je bewustzijnsniveau. Als je dat inziet, ben je al je oude speelgoed kwijt. Dan zoek je niet langer de goedkeuring van anderen. Je vergelijk je niet meer met de anderen omdat je weet dat er niets te bereiken en niets te hopen valt. Als je eenmaal het hele spelletje van de spirituele zoektocht doorziet, is er geen weg meer terug. Dan is er alleen maar *dit*, gewoon Aanwezigheid. Gewoon Zijn.